

Uttanríkis- og mentamálaráðið

Dagfesting: 04.01.2021
 Mál nr.: 21/00015
 Málsviðgjört: AJ/TH
 Ummælisfreist: 4. januar til
 25. januar
 2021
 Eftirkannað: 07. februar
 2021

Uppskot til

Løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um miðlastuðul (Miðlastuðulslógin) (Broyting til verkætlanarstuðul)

§ 1

Í lögtingslóg nr. 35 frá 31. mars 2017 um miðlastuðul (Miðlastuðulslógin) verða gjørdar hesar broytingar:

1. Yvirskriftin yvir § 1 verður broytt til:
“Nýtsluøki lögtingslógarinnar”
2. Í § 1, stk. 1 verður orðið “lóg” broytt til: “løgtingslóg”
3. Í § 1, stk. 2 verður “ein árligan” strikað.
4. § 3, stk. 1, nr. 2 verður strikað.
 Nr. 3 og 4 verða eftir hetta nr. 2 og 3.
5. Í § 3, stk. 2 og 3 verður “nr. 1-4” broytt til: “nr. 1-3”
6. § 4, stk. 2 og 3 verða orðað soleiðis:
*“Stk. 2. Miðlastuðul verður latin verkætlanum, sum leggja seg eftir at gera loftbórið ella skrivligt tilfar, sum verður mett at hava journalistiska dygd og samfelagsligt virði.
 Stk. 3. Stuðul til verkætlanir verður latin til virksemi, ið verður framt í eitt avmarkað tíðarskeið við einum ítøkiligum endamáli og úrsliti.”*
7. Í § 4 verður sum stk. 4 sett:
“Stk. 4. Landsstýrismaðurin ásetir nærri treytir fyri stuðli.”
8. § 8, stk. 1 verður orðað soleiðis:
“Miðilin skal saman við stuðulsumsóknini skjalprógva, at treytirnar fyri stuðli sbrt. §§ 2 og 3 eru loknar.”

9. Í § 8 verður aftan á stk. 3 sum nýtt stk. sett:
“Stk. 4. Eftir at verkætlan sambært § 4, stk. 2 er liðug, skal viðkomandi miðil lata Miðlastuðulsnevndini roknskap fyri verkætlanina. Landsstýrismaðurin ásetir nærri reglur um krøv til roknskapin.”
Stk. 4 verður eftir hetta stk. 5.

10. Í § 10, stk. 1 verður “§ 8, stk. 4” broytt til: “§ 8, stk. 5”.

§ 2

Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Landsstýrismaðurinn ynskir at broyta leistin fyri, hvussu miðlastuðulin verður veittur. Tað skal tryggjast, at miðlastuðulin livir upp til tað endamál, hann er ætlaður til. Síðan 2017 er játtan sett av á fíggarlógini til tess at hækka dygdina í journalistiska arbeiðinum og at tryggja eitt fjøltáttað útboð av tíðindamiðlum. Mett verður ikki, at verandi leistur fyri býtið av miðlastuðlinum tryggjar dygdina í journalistiska arbeiðinum í nóg stóran mun. Tí verður skotið upp at áseta nýggjan leist í lógini, ið byggir á umsóknir um ávísar verkætlanir.

1.2. Galdandi lóggáva

Lógin um miðlastuðul varð samtykt og sett í gildi í 2017. Leisturin hevur verið, at 40% av árliku játtanini á fíggarlógini, verður býtt javnt út sum ein grundupphædd til allar teir miðlar, ið søkja og lúka treytirnar fyri at fáa stuðul. 60% verður býtt út sum stuðul í mun til rakstrarútreiðslurnar hjá miðlinum árið fyri. Stuðulin hevur verið veittur tíðindamiðlum, hvørs redaksjonella innihald í stóran mun er kritiskur journalistikkur og sjálvstøðug journalistisk viðgerð av aktuelum føroyskum samfelagsviðurskiftum og viðkomandi altjóða viðurskiftum úr einum føroyskum sjónarhorni.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Uppskotið hevur til endamáls at tryggja, at miðlastuðulin verður býttur út eftir nýggjum leisti, sum skal vera við til at hækka dygdina í journalistiska arbeiðinum. Miðlarnir skulu við miðlastuðlinum fáa møguleika fyri at fara í dýpdina og skapa tilfar av høgari góðsku. Treytir fyri stuðlinum skulu ásetast í kunngerð, og krøv til umsóknina verða ásett, eitt nú um verkætlanarlýsing, undir hesum hugskot og førleikar hjá umsøkjara. Ásettar verða eisini reglur um vav av verkætlan, t.e. at eitt minstamark og eitt hægstamark verða sett fyri tíðina, ein verkætlan, ið fær stuðul, kann vara.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Lógaruppskotið leggur upp til, at miðlastuðulin verður býttur eftir nýggjum leisti. Farið verður frá, at miðlarnir søkja stuðul við útgangsstøði í lønarútreiðslunum, til at søkt verður við útgangsstøði í ítøkiligari verkætlan. Landsstýrismaðurinn metir ikki, at verandi skipan fremur størri dygd í miðlunum, og at miðlalandslagið sum heild er vorðið betur fyri. Tí verður lagt upp fyri at fara yvir til verkætlanarstuðul, har dygdargóðar journalistiskar verkætlanir fáa lut í stuðlinum.

Tað verða ymsir møguleikar hjá miðlunum at grunda sínar umsóknir á. Her kann talan vera um greinarøðir av ymsum slagi ella um aðrar framleiðslur, sum verða mettar at hava journalistiskt virði. Dentur kann t.d. verða lagdur á, at øll øki í landinum verða tikin við, hugt kann verða at fjølbroytninum í tí, sum miðlarnir ynskja at lýsa, um talan er um nýskap og líknandi. Tað er vanligt, tá talan er um stuðul á øðrum mentanarøkjum, at stuðulin verður veittur við grundarlagi í ítøkiligari umsókn, ið grundgevvur fyri, hví stuðul eigur at verða veittur. Um stuðulin verður á sama støði sum í dag, verður talan um tilsamans eini 5-6 ársverk av viðgerandi journalistikki, sum eisini kann eftirmetast og mástast. Við verandi leisti hvørvur stuðulin í rakstri.

Tað verður framhaldandi politiskt óhefta Miðlastuðulsnevndin, ið skal viðgera umsóknirnar, men frá 2021 verður tað, sum frágreitt, við støði í verkætlanum. Fyri at stuðla uppundir, at miðlarnir fara at søkja, er sannlíkt, at partur av játtaða verkætlanarstuðlinum verður goldin, tá verkætlanin byrjar, og restin tá hon er endað. Miðilin eigur at senda Miðlastuðulsnevndini verkætlanartilfarið sum skjalprógv við verkætlanarlok. Tvey umsóknarumfør verða á hvørjum ári.

Samanumtikið er høvuðsendamálið við miðlastuðlinum, at tíðindamiðlarnir fáa betri møguleikar at framleiða dygdargott tilfar, byggja upp vitan og birta upp undir eitt upplýst og virkið alment kjak.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Uppskotið hevur verið til hoyringar hjá Búskapar- og Løgfrøðingafelag Føroya, Dimmalætting, Felagnum Netmiðlar, Fíggjarmálaráðnum, FM1, Fróðskaparsetri Føroya, Føroya Arbeidsgevarafelag, Føroyskum Miðlafólki, in.fo, jn.fo, Kringvarpi Føroya, Lindini, Miðlahúsinum, Norðlýsinum, portal.fo, R7 Kringvarp, radio.fo, Starvsmannafelagnum, TAKS og vp.fo.

Hesi hava sent hoyringarsvar: Búskapar- og Løgfrøðingafelag Føroya, Dimmalætting, Fíggjarmálaráðið, Fróðskaparsetur Føroya, Føroya Arbeidsgevarafelag, Føroysk Miðlafólk, jn.fo, Kringvarp Føroya, Norðlýsið, portal.fo, radio.fo, Sosialurin og Starvsmannafelagið.

Búskapar- og Løgfrøðingafelag Føroya hevur ongar viðmerkingar.

Dimmalætting, Sosialurin og Norðlýsið hava sent felags hoyringarsvar. Hesir miðlar taka ikki undir við uppskotinum um at broyta leistin fyri miðlastuðulin, og fleiri orsøkir verða nevndar. Hildið verður ikki, at nýggja skipanin fer at geva betri miðlar enn verandi skipan við rakstrarstuðli, heldur tvørturímóti.

Miðlarnir siga seg hvørki hava umsiting ella orku til at søkja fleiri ferðir um árið, soleiðis sum lagt verður upp til. Teir siga, at uppskotið hevur ógvusligar fíggjarligar avleiðingar fyri bløðini. Síðan lógin um miðlastuðul varð samtykt í mars 2017, hevur Posta hækkað kostnaðin fyri útberingina av bløðum so nógv, at ein øgiliga stórur partur av miðlastuðlinum, fyri ikki at siga allur, er endaður í kassanum hjá Posta. Tann kostnaðarøkingin verður ikki strikað, hóast lógin um miðlastuðul verður broytt, og tí endar tað við, at bløðini standa eftir við einari stórari útreiðslu – upp á nógvur hundrað tús. kr. tilsamans.

Miðlarnir fýlast á, at uppskotið byggir á metingar um, hvussu vit fáa betri miðlar í Føroyum, og at einki kanningararbeiði er gjørt fyri at finna útav, um tað veruliga er ein møguleiki fyri, at tað hongur soleiðis saman, sum landsstýrismaðurin sigur.

Miðlarnir halda, at uppskotið kemur alt ov seint. Fíggjarárið 2021 er byrjað, og tí má uppskotið fáast skjótt ígjøgnum Løgtingið, um ætlanin hjá landsstýrismanninum um, at miðlarnir skulu søkja fleiri ferðir um árið, eisini skulu galda fyri í ár. Eisini verður hildið, at tað er ov óvist, hvørjum treytum søkjast skal eftir, eitt nú um longu prentað tilfar kann fáa stuðul.

Miðlarnir mæla landsstýrismanninum til at fylgja tilmælinum í álitinum frá meirilutanum í Mentanarnevnd Løgtingsins, tá hon viðgjørði uppskotið til lógina, sum nú er í gildi. Í álitinum, sum er dagfest 28. februar 2017, stendur at: “Meirilutin metir, at tað er skilagott at endurskoða

virknadín av miðlastuðlinum regluliga og mælir til, at henda lóg verður endurskoðað aftaná fýra ára virknad.

Dimmalætting, Sosialurin og Norðlýsið mæla sostatt til, at verandi skipan verður endurskoðað í staðin fyri at gera eina nýggja skipan, sum ongantíð er roynd áður í Føroyum.

Uttanríkis- og mentamálaráðið ætlar ikki, at stuðulin verður veittur afturvirkandi. Mett verður, at tað væl ber til at skipa fyri stuðulsumførum í hesum fíggaráari, men nú er ásett, at tað verða tvey umfør árliga og ikki fleiri. Hetta skuldi gjørt tað umsitingarlaga lættari hjá miðlunum sambært viðmerkingunum um, at tað er umsitingartungt at skriva umsóknir.

Fíggaráamálaráðið ger var vart við, at samlaða upphæddin til fleiráaverkætlan skal útreiðsluførast í tí fíggaráarinum, tilsøgnin verður givin.

Fróðskaparsetur Føroya viðmerkir, at størsti veikleikin við verandi lóg er, at tað er ógjørligt at meta um, hvussu miðlastuðulin ávirkar framleiðsluna og innihaldið hjá teimum miðlum, sum fáa stuðulin. Hildið verður, at nýggja skipanin fer at bøta munandi um henda trupulleikan. Tá er talan um eitt neyvt endamál við stuðlinum, sum umsøkjari skal liva upp til. Samanbórið verður við granskingarstuðulsskipanina, har tann, ið fær stuðul, stendur til svars fyri, hvat játtaði peningurin verður brúktur til. Fróðskaparsetrið tekur undir við hesi broyting.

Setrið sigur, at broytingin setir størri krøv til viðgerðina av umsóknum, og at umhugsast má, hvussu játtaður stuðul verður útgoldin, eitt nú partvís við verkætlanarbyrjan og við verkætlanarlok. Tað er ikki vist, at miðlarnir sjálvir fáa lagt alt út, og tað má ikki gerast ein forðing fyri at søkja.

Setrið viðger spurningin, hvørt tað skal vera ein treyt, at miðlar, sum kunnu fáa stuðul, skulu lúka kravið um at hava í minsta lagi tvey redaksjonell ársverk í undanfarna árinum. Treytin avmarkar munandi, hvør hevur møguleika at søkja stuðulin. Fyrimunurin við at varðveita treytina er, at tryggjað verður, at allar umsóknir eru kjølfestar í eini redaksjón. Hetta kann hava við sær, at umsóknirnar verða færri, at miðalgóðskan á umsóknum verður hægri, og at umsitingin verður minni.

Hinvegin metir Setrið tað eisini kunna vera ein vansi við treytini, at tað verða færri umsóknir, og at tað sostatt verður verri hjá einstøkum journalistum ella smærri miðlum at sleppa fram at stuðlinum. Spurt verður, um tað gevur meining at hava ein miðlastuðul, sum hevur til endamáls at betra um miðlalandslagið í Føroyum fyri síðani at gera tað torført hjá nógvum at søkja stuðulin.

Um Miðlastuðulsnevndin skal viðgera umsóknir sambært journalistiskari dygd og samfelagsligum virði, so fara tær umsóknir, sum hava eina redaksjón aftanfyri seg, kortini at vinna á teimum, sum hava minni fakligan førleika at vísa á. Tí ber til at grundgeva, at ein hevur einki at missa við at taka treytina um redaksjonell ársverk burtur. Hesin spurningur snýr seg um, hvussu høg gáttin skal vera fyri at fáa stuðul, og hvussu nógv umsiting skal vera av stuðlinum. Er gáttin høg, eru færri umsóknir og minni umsiting. Er gáttin lág, eru fleiri umsóknir og møguliga meira fjøltáttað tilfar, men meira umsiting.

Spurningurin er eisini um, hvørt ætlanin við miðlastuðlinum fyrst og fremst er at lívbjarga fyrítøkum, sum í dag framleiða aktualitetstilfar, ella um ætlanin fyrst og fremst er at fáa dygdargott tilfar til borgararnar. Er málið tað fyrri, er skilagott at avmarka umsóknirnar, men

er málið tað seinna, má atgongdin til miðlastuðulin vera lættari, tí so sleppa nýggir aktørar eisini lættari fram at.

Uttanríkis- og mentamálaráðið hevur valt at strika ásetingina um, at miðlarnir í minsta lagi skulu hava tvey redaksjónell ársverk. Kravið um eina redaksjón við ábyrgdarhavandi redaktøri er nøktandi fyri leistin við verkætlanarstuðli. Hetta ger tað møguligt eisini hjá smærru miðlunum at søkja og verða tikin við í metingina hjá Miðlastuðulsnevndini.

Føroya Arbeidsgevarafelag leggur dent á týðningin av fjølmiðlum sum partur av fólkaræðinum. Føroya Arbeidsgevarafelag heldur sum útgangsstøði, at stuðulsskipanir til vinnuligt virkseimi ikki eru hepnar, og at tær ofta hava ótilætlaðar avleiðingar. Í hesum føri kann miðlastuðulin seta óheftnið hjá miðlunum í vanda.

Uppskotið til broyting í miðlastuðlinum leggur upp til, at miðlastuðulin frameftir skal verða útgoldin til verkætlanir, sum miðlarnir verkseta, hetta fyri at hækka dygdina í journalistiska arbeiðinum. Hóast tað er ein positivur tanki at vilja hækka dygdina í journalistiska arbeiðinum, er tað ein spurningur, um lógaruppskotið røkkur endamálinum, og hvussu tað kann fáast at rigga í praksis.

Føroya Arbeidsgevarafelag metir, at tað í tí dagliga hvørki eru umstøður ella stundir til at søkja um miðlastuðul til redaksjónsvirksemið. Arbeidsgevarafelagið sær ikki, hvussu verkætlanararbeiðið skal styrkja redaksjónina hjá miðlunum og als ikki, um so er, at tað ikki eru starvsfólk, sum burturav arbeiða hjá miðlunum, sum arbeiða við hesum verkætlanum.

Dentur verður lagdur á, at miðlarnir ofta arbeiða við aktuellum málum, og at málini kunnu gerast óaktuell, áðrenn umsóknarviðgerðin er liðug, og svar er komið. Spurningurin er eisini, um nakar miðil torir at seta nakran í fast starv, tá tað er so óvist, um roknast kann við stuðlinum. Tí kann tað henda, at redaksjónirnar minka í vavi, tá tað ikki longur kann roknast við almenna miðlastuðlinum, og at tað í størri mun verða fríyrkisfólk, sum verða brúkt.

Føroya Arbeidsgevarafelag heldur, at landsstýrismaðurin eigur at umhugsa at gera eina eftirmeting av verandi miðlastuðulsskipan saman við føroysku miðlunum, har tað eisini verður kannað, hvussu miðlastuðulin í grannalondunum er skipaður.

Føroya Arbeidsgevarafelag heldur somuleiðis, at ein greið fortreyt fyri at gera hesa umlegging er, at Miðlastuðulsnevndin, sum skal viðgera umsóknirnar, er óheft politiskt, og at umsitingin av hesi játtan fult og heilt er óheft av umsitingini í Uttanríkis- og mentamálaráðnum.

Uttanríkis- og mentamálaráðið metir, at Miðlastuðulsnevndin er politiskt óheft. Hon verður sett eftir tilmæli frá trimum pørtum. Landsstýrismaðurin velur ikki sjálvur umboð í nevndina. Harumframt eru avgerðir hjá nevndini endaligar innan fyrisitingina.

Felagnum **Føroysk Miðlafólk** dámar væl, at ynski er um at hækka dygdina í journalistiska arbeiðinum, men felagið heldur samstundis, at leisturin, ið lagt verður upp til at brúka frameftir, hevur fleiri avbjóðingar við sær.

Fyri tað fyrsta kann tað fáa neiliga ávirkan á privatu miðlarnar, at verandi stuðul í útgangsstøðinum blívur burtur. Sambært prentaðu bløðunum eru útreiðslurnar til útbering øktar munandi, og hesar hava etið upp meginpartin av miðlastuðulspengunum. Føroysk Miðlafólk siga seg ikki hava møguleika at meta um, hvussu miðlaleiðslurnar fara at leggja komandi

fíggjarár til rættis, tá tær sum útgangsstøði ikki hava miðlastuðulspengar við í fíggjarætlanini. Fakfelagið óttast spariátøk, ið koma at merkjast á redaksjónunum.

Miðlastuðulsnevndin fær við nýggja leistinum eina stóra uppgávu at loysa. Hon skal í prinsippinum viga tær redaksjonellu avgerðir, sum miðlaleiðslurnar taka, tá tær seta út í kortið journalistiskar ætlanir. Tað krevur nógv, bæði av nevndini sjálvari og teimum umsóknum, ið hon fær at taka støðu til. Føroysk Miðlafólk halda, at tað hevði verið greiðari um treytirnar fyri stuðli, sum skulu ásetast í kunngerð, vórðu lýstar nærri beinanvegin.

Samstundis sum uppgávan hjá Miðlastuðulsnevndini verður munandi meira krevjandi, má skipanin ikki gerast ov tung ella stirvin, heldur felagið. Innbygt í journalistiskar verkætlanir er ofta ein aktualitetur, sum krevur skjótar avgerðir.

Eftir nýggja leistinum verður tað samanumtikið eitt redaksjonelt, journalistiskt val, ið liggur aftanfyri hvørja einstaka umsókn um miðlastuðul. Tí eigur Uttanríkis- og mentamálaráðið at umhugsa, hvørt journalistiska umboðanin í Miðlastuðulsnevndini eigur at styrkjast.

Uttanríkis- og mentamálaráðið er samt í, at skipanin við Miðlastuðulsnevndini eigur at vera so smidlig, sum til ber. Hildið verður, at samansetingin við umboði fyri Føroysk Miðlafólk, Búskapar- og Løgfrøðingafelag Føroya og Fróðskaparsetur Føroya tryggjar journalistisku umboðanina væl.

Jn.fo heldur ikki, at tað almenna skal stuðla vinnuni beinleiðis við pengum, og at stuðulin skal verða tikin av fyri at javnseta allar miðlarnar fyri lógini. Miðilin heldur, at tað er betri at stuðla við at keypa eina tænastu frá vinnuni, eitt nú lýsingar. Tá fær tað almenna okkurt aftur fyri pengarnar.

Sum miðlastuðulin er settur saman í lötuni, fer tað beint í raksturin hjá teimum miðlum, ið fáa stuðul, og sambært jn.fo fara teir størri miðlarnir at fáa uppáftur størri framíhjárættindi við broytingaruppskotinum.

Uttanríkis- og mentamálaráðið hevur lækkað gáttina fyri, hvør kann søkja við at strika ásetingina um í minsta lagi tvey ársverk. Tað skuldi gjørt tað møgult eisini hjá smærru miðlunum at søkt.

Kringvarp Føroya metir ikki, at nýggi leisturin fer at geva dygdarbetri miðlar, sum ætlanin annars er. Kringvarpið heldur, at verandi skipan hevur lagt ov stóran dent á redaksjonell ársverk. Hugt hevur møguliga ikki verið nóg neyvt at, hvat slag av miðli talan hevur verið um, og um hann í nóg stóran mun hevur lokið treytirnar um, at hann skal viðgera aktuelt tíðindatilfar av politiskum, samfelagsligum og mentanarligum slag, sum er lagað til fólkið í Føroyum og lýsir føroysk samfelagsviðurskipti ella útlendsk viðurskipti úr einum føroyskum sjónarhorni. Kringvarpið heldur, at um treytin var hildin til fulnar, var væntandi ein størri menning farin fram.

Kringvarpið heldur, at til ber at broyta, so stuðulin verður latin eftir talinum á redaksjonellum ársverkum, og hvussu nógv ársverk keypt tilfar frá fríyrkisfólkum svarar til. Somuleiðis heldur stovnurin, at teir miðlar, sum framleiða týðandi nøgdir av egnum tilfari, kundu fingið lutfalsliga meira í stuðli. Kringvarpið heldur, at verkætlanarstuðul neyvan fer at styrkja miðlarnar, tí dagligi raksturin er so tungur, og ov nógv tíð kann væntast til umsiting.

Uttanríkis- og mentamálaráðið heldur, at verkætlanarstuðulin júst gevur betri møguleika fyri at hyggja at innihaldsliga partinum, tí umsóknir um verkætlanarstuðul skulu vera ítøkiligar og snúgva seg um ávís evni ella hugskot.

Portal.fo er av teirri sannføring, at miðlastuðul ikki skal veitast, tí hildið verður ikki, at miðlastuðulin mennir vinnuna. Nýggja uppskotið verður mettt at vera betri enn verandi skipan, men ger framhaldandi miðlarnar politiskt heftar. Uppskotið gevur móguleika fyri verkætlanum, sum helst ikki høvdu verið framdar annars. Ein verkætlanarstýrd skipan fer kanska at skapa nýskapandi verkætlanir, men hetta mennir helst ikki journalistikkinn ella dagligu viðgerðina av tíðindum, heldur portal.fo. Miðilin heldur eisini, at vandi er fyri, at tað verður nógv umsiting av nýggju skipanini, og at tey, sum eru tættast knýtt at nevndini, fara at fáa mest í stuðli.

Samanumtikið heldur portal.fo, at miðlastuðulin eigur at verða tikið av, og at Kringvarpið skal úr kappingini við privatu miðlarnar um lýsingarpengar. Um veruligt ynski er um at styrkja journalistikkinn og miðlalandsslagið, eigur brúkarin sjálvur at sleppa at gera av, hvør miðil skal fáa hansara kringvarpsgjald.

Uttanríkis- og mentamálaráðið ger vart við, at nevndin er politiskt óheft og bert eigur at taka saklig atlit, tá umsóknirnar verða viðgjørðar.

Radio.fo heldur, at tørvur er á nógv størri broytingum á miðlastuðulsøkinum, enn tað sum lógaruppskotið ber í sær. Uppskotið kann móguliga verða ein bati, tí farið verður frá lønarendurrindan til stuðul til verkætlanir og sendirøðir. Spurningurin er so, um stuðulin tó framvegis bert verður til lønarútreiðslur í sambandi við verkætlanir ella sendirøðir. Radio.fo hevur nærum einans fastar útreiðslur av sendineti v.m., og nærum ongar lønir í lýtuni. Støðin hevur nógvar ætlanir um sendingar, ið helst kunnu verða fevndar av stuðli til verkætlanir, men tað er ikki heilt greitt, um søkjast kann um stuðul til føstu útreiðslurnar av undirstøðukervinum.

Radio.fo heitir á landsstýrið um at taka alt miðlalandsslagið upp til nýggja viðgerð, tí hóast monopolið varð brotið tekniskt fyri árum síðan, er monopolið framvegis nærum alvaldandi. Avbjóðingin er at finna útav, hvussu privatu miðlarnir skulu vera til og mennast undir liðini á almenna kringvarpinum.

Starvsmannafelagið tekur undir við uppskotinum um at veita miðlastuðul til verkætlanir, men tekur ikki undir við at taka stuðulin til rakstur av. Verkætlanarstuðulin eigur sbrt. felagnum at koma aftrat verandi stuðli. Felagið heldur eisini, at stuðulin í minsta lagi eigur at verða tvífaldaður, um hann veruliga skal gera mun og vera á sama støði sum í grannalondum okkara. Fakfelagið heldur, at privatir tíðindamiðlar hava tørv á stuðli, og at stuðulin í roynd og veru átti at liggið um tær 10 mió. kr. Heitt verður á myndugleikan um at tryggja, at rakstrarstuðulin ikki allur verður brúktur til at gjalda Posta fyri útbering. Eisini verður sagt, at fakligu førleikarnir hjá Miðlastuðulsnevndini mugu vera góðir, tí nevndin skal taka støðu til fakligt innihald, sum vanliga liggur hjá óheftum redaksjónum. Armslongdin má eisini virðast. Starvsmannafelagið biður um, at endamálið við miðlastuðulslógini gongur fram í kunngerðini, sum landsstýrismanninum verður heimilað at gera um nærri reglur og treytir fyri stuðlinum.

Samanumtøka av hoyringarsvarunum

Í hoyringarsvarunum sæst, at semja er um týðningin av privatu miðlunum í einum fjølbroyttum miðlalandsslagi og frælsu fólkaræði, men einmælt semja er ikki um, hvørt miðlastuðul eigur at latast. Tó heldur meginparturin av teimum, sum hava svarað, at miðlastuðul skal veitast. Fleiri nevna, at raksturinn hjá privatu miðlunum er sera tungur, og at miðlastuðulin til raksturinn er alneyðugur.

Í einum hoyringarsvari verður tikið undir við verkætlanarstuðlinum treytað av, at rakstrarstuðulin samstundis verður varðveittur, og at játtanin í minsta lagi verður tvífaldað.

Spurnartekn verður sett við, hvørt verkætlanarstuðul fer at tæna endamálinum at fáa dygdarbetri journalistiskt tilfar. Víst verður á vansar við, at ein nevnd skal meta um verkætlanir, sum vanliga er ábyrgdin hjá miðlaredaksjónunum sjálvum, og at ov nógv tíð fer at skula brúkast til umsóknir og annað umsitingarligt arbeiði.

Eitt av hoyringarsvarunum leggur dent á, at við nýggja leistinum fer at bera til at máta innihald og framleiðslu og á tann hátt síggja úrslit og menning hjá teimum miðlum, sum fáa lut í stuðlinum. Sum er, fer stuðulin til rakstur, og tað ber illa til at síggja, hvønn mun stuðulin í roynd og veru ger.

Møguleikin fyri at endurskoða miðlastuðulin í síni heild saman við miðlunum, áðrenn møguligar broytingar verða gjørdur í útbýtingarleistinum, verður eisini nevndur.

Nøkur av svarunum umrøða leiklutin hjá Miðlastuðulsnevndini, ið fær ábyrgd av at meta um umsóknirnar um verkætlanarstuðul. Tryggjast má, at hon er fakliga sterk, eisini á journalistiska økinum, og at armslongd eigur at galda fyri arbeiðsgongdirnar.

Viðmerkjast skal, at nýggja nevndin er óheft av politisku skipanini, og hugtakið um armslongd er harvið sostatt galdandi. Nevndin verður sett eftir tilmæli frá Búskapar- og Løgfrøðingafelag Føroya, Fróðskaparsetri Føroya og Føroyskum Miðlafólkum. Landsstýrismaðurin velur einki umboð sjálvur, men tilnevnir nevndina eftir innkomnu tilmælunum. Avgerðirnar hjá nevndini eru endaligar og kunnu ikki kærast til landsstýrismannin. Um skipanin við verkætlanarstuðli verður verksett, skulu treytir og reglur ásetast í kunngerð, og ætlanin er at varðveita óheftnið hjá Miðlastuðulsnevndini.

Viðvíkjandi viðmerkingunum í hoyringarsvarunum annars er atlit tikið at flestu teirra, og broytingar eru gjørdar, ið ganga teimum á mæti.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið kann fáa smávegis fíggjarligar avleiðingar fyri aðalráðið, ið ber kostnaðin av Miðlastuðulsnevndini, tí tvey umsóknarumfør, heldur enn eitt, verða. Í dag fáa limirnir fundarpening.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið kann krevja meira umsiting í avvarðandi aðalráði, nú tvey umsóknarumfør verða árliga.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Uppskotið hevur fíggjarligar og umsitingarligar avleiðingar fyri vinnuna. Miðlastuðulin verður býttur eftir nýggjum leisti, har býtið kann gerast øðrvísi, enn tað hevur verið higartil. Teir miðlar, ið hava fingið ávísan stuðul eftir verandi leisti, skulu laga seg eftir nýggja leistinum og søkja til ávísar verkætlanir. Væntandi skulu miðlarnir brúka meira tíð upp á at skriva umsóknir, ið skulu verða væl grundgívnar eftir nærri ásettum treytum.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Lógaruppskotið hevur ikki serligar fíggjarligar, umsitingarligar, umhvørvisligar ella sosialar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Lógaruppskotið hevur ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Uppskotið hevur ikki bindingar til millumtjóðasáttmálar, ið gera, at uppskotið fær fíggjarligar, umsitingarligar, umhvørvisligar ella aðrar avleiðingar fyri landsmyndugleikar, kommunumyndugleikar, ávís øki í landinum, ávísar samfelagsbólkar ella vinnuna.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Mett verður ikki, at uppskotið er í ósamsvari við tvørgangandi millumtjóðasáttmálar, undir hesum Evropeiska mannaættindasáttmálan ella Sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek.

2.9 Markaforðingar

Uppskotið hevur ikki við sær markaforðingar

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir ella onnur størri inntriv

Uppskotið hevur ikki við sær revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir ella onnur størri inntriv

2.11. Skattir og avgjöld

Uppskotið hevur ikki við sær skattir og avgjöld

2.12. Gjöld

Uppskotið hevur ikki reglur um gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Uppskotið áleggur ikki likamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Uppskotið gevur í § 1, nr. 7 (broytingin í § 4, stk. 4 í løgtingslógini) landsstýrismanninum heimild at áseta nærri treytir fyri stuðulin, og í § 1, nr. 9 (broytingin í § 8, stk. 4 í løgtingslógini) landsstýrismanninum heimild at áseta reglur um krøv til roknskapin, ið skal latast Miðlastuðulsnevndini.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Nei

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Nei

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndug- leikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelags- bólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Ja
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

Til nr. 1 og 2

Talan er um málsligar rættingar í lógartekstinum.

Til nr. 3

Orðini “ein árligan” verða strikað, tí talan verður ikki longur um stuðul, ið verður útgoldin eina ferð um árið, men tvær ferðir árliga.

Til nr. 4

Treytin, at miðlar, sum kunnu fáa stuðul, skulu lúka kravið um at hava í minsta lagi tvey redaksjonell ársverk í undanfarna árinum, verður strikað, tí mett verður, at hon avmarkar, hvør hevur møguleika at søkja stuðul.

Tá meiningin við miðlastuðlinum er at betra um miðlalandslagið í Føroyum, skal tað ikki gerast ov torført hjá fleiri at søkja henda stuðul.

Til nr. 5

Fylgibroyting til broytingina í nr. 4

Til nr. 6

Við verkætlan er at skilja greinarøð, heimildarsending, poddvarp ella annað mangt tilfar, ið tíðindamiðlar framleiða. Tað er Miðlastuðulsnevndin, ið skal meta um, hvørt ein verkætlan hevur journalistiska dygd og samfelagsligt virði.

Ein verkætlan varir í eitt avmarkað tíðarskeið. Nærri reglur verða ásettar í kunngerð í nýggjum stk. 4, men talan verður um eitt minstamark og eitt hægstamark, sum verkætlanin kann vara. Í umsóknini verður tilskilað eitt ítøkiligt endamál við verkætlanini, og hvat úrslitið verður.

Til nr. 7

Landsstýrismaðurin fær heimild til at áseta nærri treytir og reglur fyri stuðli umframt tær, ið longu eru galdandi sambært lógini. Krøv verða ásett til umsóknina, eitt nú um verkætlanarlýsing, hugskot og førleikar hjá umsøkjara og møguligum miðlatoymi. Ásettar verða eisini reglur fyri, hvussu leingi ein verkætlan kann vara. Tá verkætlan er lokin, skal miðilin senda Miðlastuðulsnevndini verkætlanartilfarið sum skjalprógv umframt roknskap sambært játtanarskipan landsins.

Til nr. 8

Ásetingin verður broytt, soleiðis at miðilin skal skjalprógva, at hann lýkur treytirnar í §§ 2 og 3, men ikki longur skal lata inn roknskap fyri skjalprógvaðar lønarútreiðslur. Orsøkin er, at tað ikki longur verður søkt við støði í lønarútreiðslunum í undanfarna ári.

Til nr. 9

Ásett verður, at eftir at verkætlan sbt. § 4, stk. 2 er liðug, skal miðilin lata Miðlastuðulsnevndini roknskap fyri verkætlanina. Endamálið er at tryggja, at stuðulin er nýttur

til endamálið, ið søkt var til. Landsstýrismaðurin kann áseta nærri reglur um krøv til roknskapin.

Til nr. 10

Fylgibroyting til broytingina í nr. 9.

Til § 2

Áseting um gildiskomu.

Uttanríkis- og mentamálaráðið, 5. mars 2021

Jenis av Rana
landsstýrismaður

/ Poul Geert Hansen

Fylgiskjøl

Fylgiskjal 1: Javntekstur

Fylgiskjal 2: Hoyringarsvar frá Starvsmannafelagnum

Fylgiskjal 3: Hoyringarsvar frá Radio.fo

Fylgiskjal 4: Hoyringarsvar frá Portal.fo

Fylgiskjal 5: Hoyringarsvar frá Fróðskaparsetri Føroya

Fylgiskjal 6: Hoyringarsvar frá Føroyskum Miðlafólkkum

Fylgiskjal 7: Hoyringarsvar frá Dimmalætting, Norðlýsið og Sosialurin (*felags skriv*)

Fylgiskjal 8: Hoyringarsvar frá Kringvarpi Føroya

Fylgiskjal 9: Hoyringarsvar frá BLF

Fylgiskjal 10: Hoyringarsvar frá Fíggjarmálaráðnum

Fylgiskjal 11: Hoyringarsvar frá jn.fo

Fylgiskjal 12: Hoyringarsvar frá Føroya Arbeidsgevarafelag